

Åtgärdsprogram för förebyggande av mobbning, våld och trakasserier inom småbarnspedagogiken, skolorna och läroanstalterna

Bakgrund och mål

Som bakgrund regeringsprogrammets skrivningar

- Ett löfte om icke-diskriminering: "I vårt Finland råder det nolltolerans mot mobbning och rasism."
- 3.6 Ett rättvist, jämlikt och inkluderande Finland/Mål 2 " Alla barn och unga har rätt till integritet. Sexualundervisningen ska stärkas. Det ska utarbetas ett åtgärdsprogram som syftar till att ingripa i mobbning och minska ensamhet.
- 3.7 Kunnandets, bildningens och innovationernas Finland/Mål 2 " En verksamhetskultur i skolorna som präglas av samhörighet ska främjas och elevernas och de studerandes roller och möjligheter att påverka inom skolgemenskapen ska stärkas. Läroanstalterna ska ha nolltolerans för mobbning och personalen, eleverna och de studerande ska erbjudas utbildning i hur man identifierar och ingriper i mobbning. Det ska också fästas vikt vid identifiering och förebyggande av diskriminerande mobbning. Praxis som visat sig vara bra ska införas på nationell nivå och fortsättningen för effektfulla projekt ska tryggas. Ett program för förebyggande av mobbning inom småbarnspedagogiken ska utarbetas."

Mål

- Nolltolerans mot mobbning, trakasserier, social diskriminering och våld i skolor och läroanstalter. **Det ska utarbetas ett åtgärdsprogram som syftar till att ingripa i mobbning och minska ensamheten.**
- Mobbning, våld och trakasserier förekommer inte enbart i skolor och läroanstalter. Störande beteende återspeglas i samhällets alla delområden och är ett fenomen som sträcker sig över flera förvaltningsområden. Samarbetet mellan olika förvaltningsområden bör intensifieras.

- Främjande av jämställdhet och jämlikhet är en stadig del av åtgärdsprogrammet.
- Existerande projekt ska utnyttjas. Sådana projekt, där bevis på användbarhet har samlats in och analyserats ska utvärderas, så som t.ex. forskningsbaserat bevis.
- Åtgärderna som ingår i åtgärdsprogrammet genomförs under denna regeringsperiod.

ÅTGÄRDER

Åtgärd 1: Stärkande av emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter inom småbarnspedagogiken

- Det genomförs ett utvecklingsprogram för att stärka emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter inom småbarnspedagogiken.
- Utvecklingsprogrammet lägger fokus på förstärkning av barns emotionella och interaktionsfärdigheter inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen i syfte att förebygga mobbning.
- Syftet är också att utveckla personalens kompetens i att förstärka barns emotionella och interaktionsfärdigheter och i att förebygga mobbning. **(min. Saramo)**

Åtgärd 2: Lagstiftningsprojekt för att säkerställa en trygg studiemiljö

- Bestämmelserna om rätten att förvägra en elev att delta i undervisning uppdateras i syfte att trygga säkerheten för eleverna och de personer som arbetar i undervisningslokalen. För den tid en elev förvägras att delta i undervisningen ska det göras det upp en plan för elevens behov av elevvård och annat behövligt stöd. Syftet är att precisera och se över undervisningsväsendets bestämmelser så att man kan ingripa i mobbning i rätt tid, stärka elevens rättsliga ställning och försäkra en trygg inlärningsmiljö för alla elever. Lagberedningen bygger på lagstiftningsförslaget som lades fram av arbetsgruppen för förebyggande av mobbning. **(min. Saramo)**
- Den reglering om dubbelbestraffning som ingår i lagstiftningen om undervisningsväsendet ses över för att trygga säkerheten i studiemiljön i ett samarbete mellan UKM, JM, IM och Polisstyrelsen. **(min. Saramo, Henriksson, Ohisalo)**

Åtgärd 3: Engagerande arbete i skolgemenskapen

- Inom den grundläggande utbildningen inleds en ny verksamhetsmodell för engagerande arbete i skolgemenskapen som stöder både eleverna och skolpersonalen i arbetet med att förebygga avhopp från utbildning, främja elevers engagemang i skolgången, korrigera effekterna av frånvaro och stärka välfärden i skolgemenskapen samt arbetet mot mobbning. **(min. Saramo)**

Åtgärd 4: Utbildning för personalen och ledningen

- Utökande av pedagogisk kompetens för att främja välfärd och arbetsfred, förebygga ensamhet och mobbning samt stödja mentalt välbefinnande fastställs som ett prioriterat område för fortbildningen av personalen och ledningen inom småbarnspedagogik och undervisningsväsendet under de följande tre åren. Denna prioritering inkluderas i Utbildningsstyrelsens resultatavtal 2021–2023. **(min. Saramo)**
- Högskolorna uppmuntras att i lärarnas grundutbildning öka innehåll som syftar till att förbättra lärarnas färdigheter att främja välfärd, säkerhet och arbetsfred. **(min. Saarikko)**

Åtgärd 5: Webbplats för förebyggande av mobbning

- Utbildningsstyrelsen utarbetar i samarbete med olika aktörer, i samråd med elever och studerande samt i samarbete mellan hemmen och skolan en webbplats för förebyggande av mobbning. **(min. Saramo)**
 - På webbplatsen informeras om den befintliga lagstiftnings- och normgrunden som gäller förebyggandet av mobbning i skolan.
 - Målet med webbplatsen är att erbjuda praktiska råd och konkreta åtgärder för att förebygga mobbning i skolor och läroanstalter.
 - Målet är att engagera hela skolgemenskapen i att stärka en verksamhetskultur som förebygger mobbning och våld samt stöder samhörighet och välfärd.
 - Målet är att öka elevernas och studerandenas förståelse för konsekvenserna av mobbning och våld. Målet är att stärka elevernas och studerandenas delaktighet i arbetet mot mobbning.
 - Målet är att stärka vårdnadshavarnas delaktighet i arbetet för att förebygga mobbning i ett samarbete mellan hemmen och skolan.

Åtgärd 6: Främjande av säkerhetskulturen i läroanstalterna inom den grundläggande utbildningen

- En central grund vid ordnandet av undervisning är att garantera hela skolgemenskapens säkerhet i alla situationer. Eleverna har rätt till en trygg studiemiljö. Säkerheten bygger på säkerhetskulturen och den dagliga vardags säkerheten som skapats genom denna kultur. Säkerheten är en central del av välfärden.
- Det inleds ett riksomfattande utvecklings- och forskningsprojekt (2021–2023) som stöder utvecklingen av utbildningsgemenskapernas säkerhetskultur. I projektet skapas effektiva åtgärder som främjar säkerheten och säkerhetskulturen i skolgemenskaperna. **(min. Saramo)**

Åtgärd 7: Utveckling av sjukhusundervisningen

- Antalet sjukhusundervisningsplatser inkl. vård ska ökas **(min. Kiuru)**
- Kommunerna ges möjlighet att ansöka om finansiering för konsultativ sjukhusundervisning för att ordna sjukhusundervisning **(min. Saramo)**, som
 - faktiskt ökar den konsultativa sjukhusundervisningen jämfört med nuläget, dvs. inte gäller omorganisering av befintliga resurser
 - omfattar hela verksamhetsområdet för enheten för sjukhusundervisning, inte enbart eleverna i verksamhetsområdets huvudstad (långa avstånd får inte utgöra ett hinder för att få service)
 - riktar sig till elever vars problem har samband med mobbning, självdestruktivitet, depression och avhopp från skolgång av ovan nämnda orsaker
 - möjliggör samarbete med barn- och ungdomspsykiatri genom sjukhusundervisning
 - innefattar verksamhetsmodeller för pedagogisk och förebyggande lägesbedömningskonsultation inom sjukhusundervisningen (interventioner som riktar sig till individer och gemenskap)

Åtgärd 8: Nationellt organ

- Avsikten är att det vid Nationella centret för utbildningsutvärdering (KARVI) inrättas ett nationellt organ för utvärdering av effektiva metoder för att förebygga mobbning, öka välfärden och arbetsfreden. Organet ska bedöma evidensgraden och användbarheten av de metoder som utvecklats för dessa ändamål. Åtgärden baserar sig på utvecklingsförslaget från undervisnings- och kulturministeriets arbetsgrupp för mobbning. **(min. Saramo)**

Åtgärd 9: Ankarverksamheten stärks i kampen mot mobbning i skolor och läroanstalter

- Ankarverksamheten är inriktad på att i ett tidigt skede främja de ungas välbefinnande och förebygga brott. Verksamheten genomförs inom alla polisinsrättningsområden. I ett ankarlag deltar polisen, en socialarbetare, en psykiatrisk sjuksköterska och en ungdomsarbetare. En representant för undervisningsväsendet kan utses till ett lokalt eller regionalt ankarlag. Samarbetet mellan ankarlagens, skolor och läroanstalter ökas ytterligare genom att man utvecklar verksamhetsmodeller för att ingripa i mobbning och våld i skolor och läroanstalter i ett tidigare skede än för närvarande. Ledningen av den sektorsövergripande myndighetsverksamhet som anknyter till hanteringen och skötseln av situationerna stärks och förtydligas. **(min. Ohisalo, Kiuru, Saramo, Henriksson)**

Åtgärd 10: Förebyggande av gängbildning genom att främja en positiv gruppbyggande bland barn och unga

- I Finland finns tecken på en utveckling som kan leda till bildning av ungdomsgäng. Gruppbyggande bland barn och unga sker i skolor och läroanstalter, och den fortsätter på fritiden. Största delen av gruppbyggandet består av positivt socialt umgänge mellan ungdomar. Genom att stödja och främja en positiv gruppbyggande i skolor och läroanstalter och genom att ingripa i sådan gruppbyggande som ökar de ungas störande beteende och annat oönskat beteende förebyggs uppkomsten av ungdomsgäng. Verksamheten förutsätter att skolans och läroanstaltens personal får mer information om gängbyggande och om de omständigheter som påverkar den. **(min. Ohisalo, Saramo, Saarikko)**

Åtgärd 11: Precisering av bestämmelserna om mobbning och trakasserier i gymnasielagen och lagen om yrkesutbildning

- Under år 2021 ändras 40 § i gymnasielagen (782/2018) och 80 § i lagen om yrkesutbildning (531/2017) så att det i dem föreskrivs om skyldigheten för lärare eller rektor att meddela om trakasserier, mobbning eller våld som skett i skolan eller under skolvägen och som kommit till hans eller hennes kännedom till vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare för den elev som gjort sig skyldig till detta. **(min. Saramo)**

Åtgärd 12: Främjande av en verksamhetskultur som skapar samhörighet vid läroanstalter på andra stadiet

- Inom utvecklingsprogrammet Rätt att kunna skapas verksamhetsmodeller som stöder för kamrat- och grupphandledningen inom yrkesutbildningen. Programmet syftar också till att utveckla och sprida riksomfattande samarbetsmodeller som kan användas inom ungdomsarbete och i läroanstalter i

olika kommuner för att stödja de studerandes välbefinnande. I programmet ingår också övergripande utveckling av säkerhetskulturen.

- Det kvalitetsprogram som bereds för gymnasieutbildningen syftar till att stärka studerandehälsan, studerandenas känsla av samhörighet och grupp-tillhörighet samt möjligheter att få handledning i rätt tid samt annat stöd som behövs i studierna.
- Fortsatt användningen av verktyget för främjande av studerandenas välbefinnande på andra stadiet (Opintokamu) bereds. **(min. Saramo)**

Åtgärd 13: Verksamheten med kontaktpersoner för trakasserier vid högskolorna stärks

- Metoderna för att förebygga trakasserier behandlas som en del av utarbetandet av en plan för tillgång till högskoleutbildning. Planen för tillgång till högskoleutbildning blir klar i juli 2021.
- Varje högskola har en tydlig verksamhetsmodell och anvisningar för att förebygga trakasserier och osakligt beteende.
- Studerandeorganisationerna har en central roll när det gäller att främja välbefinnandet och säkerheten i högskolornas studiegemenskap. De har aktivt utvecklat verksamheten med kontaktpersoner för trakasserier och ofta är kontaktpersonerna studerande eller anställda inom studerande- eller studentkårerna.
- Högskolornas verksamhet med kontaktpersoner för trakasserier stärks tillsammans med Förbundet för studerandekårer vid yrkeshögskolorna i Finland (SAMOK), Finlands studentkårers förbund (SYL) och högskolorna. **(min. Saarikko)**

Åtgärd 14: Förankring av ungdomsarbetets metoder och verksamhetsmodeller i skolor och läroanstalter

- Mobbning är ett grupphenomen, och därför är det viktigt att utveckla verksamhetskulturen och växelverkan.
- Kärnkompetensen inom ungdomsarbetet består av att möta de unga. Mobbning förekommer också utanför skoltiden (på fritiden, inom hobbyverksamheten) och ungdomsarbetarna möter unga också utanför skolan. Detta ger möjlighet att möta unga med låg tröskel och ge dem helhetsbetonat stöd.
- Ungdomsarbetets metoder kan utnyttjas i skolor och läroanstalter för att tillsammans med de unga planera och genomföra verksamhetsmodeller för gruppbyggnad, motarbetande av mobbning och förebyggande av diskriminering och ensamhet. Riksomfattande utvecklingsarbete har redan inletts bl.a.

av kompetenscentret på ungdomsområdet Nuoska. Metoder och verksamhetsmodeller inom ungdomsarbete kan utnyttgas också i genomförandet av engagerande arbete i skolgemenskapen. **(min. Saarikko)**